

**O NOUĂ SCHIMBARE DE PARADIGMĂ ÎN STRATEGIA
MONDIALĂ
- RĂZBOIUL ARCTIC -**

**A NEW PARADIGM CHANGE IN WORLD STRATEGY
- THE ARCTIC WAR -**

Colonel (ret.) medic prof. univ. dr. Viorel Ordeanu*
Colonel (r.) prof. univ. dr. Benoni Andronic**

Rezumat: *Strategia mondială vizează în principal accesul la bogățiile naturale ale altor țări, așa cum a fost în toate epocile de-a lungul istoriei. Statele puternice încearcă să obțină acces de monopol la resursele naturale ale altor state și teritorii utilizând mijloace complexe militare, politice sau economice.*

Pentru a evita confruntarea directă între competitorii puternici, există în epoca actuală „postrăzboi rece” o multitudine de conflicte armate, constituind o „pace rece”. Majoritatea acestora se desfășoară pe teritoriul unor state din „lumea a treia” care dispun de bogății naturale, iar participanții își afirmă capacitatea de putere militară și solidaritatea în cadrul alianței, precum și interoperabilitatea forțelor.

Se observă o schimbare progresivă de paradigmă în strategia mondială, de confruntare în zonele reci, bogate în resurse naturale, în special, în Arctica, regiune care este limitrofă Uniunii Europene, Rusiei și Statelor Unite ale Americii, dar în care și China are interese, în special, pentru o nouă ramură a Drumului Mătăsii. Este posibil ca în viitor să asistăm la războiul arctic, această nouă paradigmă a strategiei mondiale.

Cuvinte cheie: *strategie, război rece, război arctic, resurse naturale, zone polare, navigație arctică.*

Abstract: *The global strategy focuses on access to the natural resources of other countries, as it has been in all ages throughout history. Strong states seek to gain monopoly access to the natural resources of other states and territories using complex military, political, or economic means.*

* Profesor universitar la Universitatea „Titu Maiorescu” București, email: ordeanu_viorel@yahoo.com.

** Profesor universitar, membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, email: benoneandronic@yahoo.com.

In order to avoid direct confrontation between strong competitors, in the current "post-cold war" era there are many armed conflicts, which make a "cold peace". Most of them take place on the territory of "third world" states that have natural resources, while the participants assert their capacity for military power and solidarity within the alliance, as well as the interoperability of forces.

There is a gradual paradigm shift in the global strategy of confrontation in cold areas, rich in natural resources, especially in the Arctic, a region bordering the European Union, Russia and the United States, but in which China also has interests. especially for a new branch of the Silk Road. It is possible that in the future we will witness the Arctic War, this new paradigm of world strategy.

Keywords: *strategy, cold war, arctic war, natural resources, polar areas, arctic navigation.*

Introducere

Suntem acum în actualitatea unei noi strategii mondiale, care ca și cea din trecut, vizează accesul la materiile prime, energia și forța de muncă a unor state care nu au tehnologia necesară extracției și prelucrării lor sau nu au forța necesară pentru a și le putea apăra. Statele puternice, din punct de vedere economic și militar, începând cu actuala superputere, fosta superputere și viitoarea superputere, continuând cu marile puteri și cu celelalte puteri militare (în măsura în care li se permite), încearcă să obțină, nu atât teritorii fizice, ci acces de monopol la resursele naturale ale altor state și teritorii. Pentru aceasta se duc lupte deschise ori *acoperite* la nivel strategic, operativ și tactic, cu mijloace complexe militare, politice sau economice. Sunt analiști militari care argumentează că ne aflăm în preambulul celui De Al Treilea Război Mondial sau chiar Al Patrulea și se pregătește următorul, însă realitatea nu este chiar atât de sumbră.

Pentru a evita confruntarea directă între competitorii puternici, despre care generalul von Clausewitz spunea că *se știe cum începe un război dar nu se știe cum se termină*, există în epoca actuală, *post război rece*, o multitudine de conflicte armate, de la război global împotriva terorismului, războaie locale, războaie hibride¹ embargou și multe altele,

¹ Vasile Botnaru, „100 de ani după Marele Război: încotro se îndreaptă lumea?”, *Radio Europa Liberă Moldova*, Punct și de la capăt, 11 noiembrie, 2018, disponibil la <https://moldova.europalibera.org/a/de-ani-dup...>, accesat la 28.10. 2021.

constituind o *pace rece*. Majoritatea acestora se desfășoară pe teritoriul unor state din *lumea a treia* (țări subdezvoltate sau în curs de dezvoltare), care dispun de *bogații naturale* ca minereuri metalice și nemetalice, metale rare sau radioactive, petrol, gaze, carbuni, păduri, forță de muncă ieftină etc. Acestea însă nu au forțele și mijloacele necesare pentru a le exploata eficient și nici pentru a se opune agresiunii. Deci nu întâmplător se dau lupte de cucerire în *țările calde*, în *deșerturi fierbinți*, exemple ilustrative fiind războaiele din Afganistan, Irak, Siria etc., astfel că, și armatele aliate marilor puteri au și ele *echipament pentru deșert*, deși geografic sunt situate în zone temperate și nici nu ar avea nimic de câștigat de pe urma acestor cuceriri. Însă acestea își afirmă capacitatea de putere militară și solidaritatea în cadrul alianței, precum și interoperabilitatea forțelor.

Geopolitica

Încă din Antichitate, Aristotel a demonstrat că Pământul este sferic, iar Eratostene a măsurat dimensiunile acestei sfere, ajutând cartografierea și navigația. Dar zonele polare, cu climă rece, au fost explorate abia după mai bine de două mii de ani, și cel mai mult după Al Doilea Război Mondial, din cauza condițiilor grele de navigație, de exploatare și de viață. Așa se face că resursele naturale ale planetei aflate în zonele polare, dincolo de Cercul Polar de Nord (zona Arctică)² și de Cercul Polar de Sud (zona Antarctică)³ au fost puțin explorate și mai puțin exploatare. În condițiile actuale, când resursele naturale ale marilor puteri sunt epuizate sau în curs de epuizare, iar resursele naturale ale *lumii a treia* sunt în curs de epuizare ori sunt disputate sau monopolizate de forțe externe acestora, statale sau nestatale, atenția *comunității internaționale* se îndreaptă și spre zonele reci ale planetei, practic dincolo de latitudinea de 60°N și 60°S.

Se știe că în **Antarctica**, continentul Antarctida, cel mai recent descoperit, situat în mijlocul Oceanului Antarctic (Oceanul Înghețat de Sud sau Oceanul Austral) este nelocuit din cauza climei excesiv de reci. Acolo se

² Octavian Manea, „De ce Războiul Rece se mută la Polul Nord”, *Curs de guvernare, Newsletter*, 5 decembrie 219, disponibil la <https://cursdeguvernare.ro/de-ce-razboiul-rece-se-muta-la-polul-nord...>, accesat la 05.11. 2021.

³ Totul despre Continentul Antarctica, disponibil la <http://www.infoantarctica.com/-antarctica.html>, accesat la 07.11. 2021.

limitele nordice ale continentelor Europa, Asia și America de Nord (*figura 1.*). Statele riverane din aceste zone beneficiază, conform Convenției asupra Dreptului Marii din 1958, de delimitarea apelor interioare, a apelor teritoriale (12 Mm), a zonei contigue (alte 12 Mm) incluse în Zona Economică Exclusivă (ZEE, 200 Mm), deci un total de peste 370 km față de limita continentală și a insulelor/arhipelagurilor pe care le au acestea. În rest, apa liberă și calota de gheață (care iarna este mai întinsă, iar vara este mai redusă ca suprafață) sunt ape internaționale, în care, teoretic, navigația este liberă, dacă este permisă de condițiile hidro - meteorologice. Unii savanți estimează că, până în anul 2035, reducerea calotei polare va permite navigația în orice anotimp, iar până în 2050, gheața polară ar putea să dispară, ceea ce ar avea și efecte negative asupra climatului planetar.

Țările limitrofe zonei arctice sunt: Statele Unite ale Americii (SUA) prin statul Alaska (fosta colonie rusească cumpărată de americani)*, Canada (cu arhipelagul său din nord) și Danemarca prin teritoriul Groenlanda (cea mai mare insulă, dar care nu face parte din Uniunea Europeană (UE), pe care SUA se oferise să o cumpere), Țările Scandinave (Norvegia, Suedia și Finlanda cu arhipelagurile lor din nord) și Rusia care deține cca 45% din acest perimetru plus insule și arhipelaguri europene și asiatice. Dar niciunul dintre aceste state nu atinge Polul Nord, care rămâne, de drept și de fapt, un teritoriu internațional. Este interesant de remarcat că, în concepția războiului racheto-nuclear dintre cele două superputeri militare, traiectoria cea mai scurtă între ele ar fi peste Arctica, deci și apărarea antibalistică era/este orientată corespunzător.

Evident că resursele naturale existente au fost descoperite târziu, doar parțial și abia recent a început exploatarea lor, în zona continentală nordică dincolo de Cercul Polar, în insulele arctice și în subsolul marin arctic. Activitățile industriale de extracție, de prelucrare primară, de depozitare, de transport etc. au modificat mediul ambiant, au poluat aerul, apa, gheața și solul, au redus *albedoul* calotei polare pe mari întinderi,

* cel care a negociat cumpărarea de către americani a coloniei Alaska (astăzi teritoriul Alaska), în anul 1867, a fost generalul american, de origine română, George Pomut.

accelerând topirea gheții și au favorizat încălzirea regională⁵, contribuind la schimbările climatice existente. Explorarea, exploatarea și transportul acestor resurse minerale și energetice sunt mult mai dificile și mai scumpe decât în țările calde, dar reprezintă soluția viitorului. Implicit aceasta înseamnă și o schimbare de paradigmă către un nou război rece, la propriu, care este oarecum neașteptat, dar inevitabil în viitorul apropiat, iar pregătirile au și început. Considerăm că nu ar fi bine ca România să rămână în afara acestui trend internațional, mai ales că beneficiem de apartenența la UE și am putea să ne implicăm activ. Considerăm că, din punct de vedere militar, România ar putea participa, la nevoie, cu Aviația militară de transport (C 130 Hercules, Alenia Spartan, Antonov), forțe terestre (unități și subunități de Vânători de munte), subunități de forțe speciale etc.

Aspecte politico-militare

Uniunea Europeană, prin politicile sale interne și externe, s-a poziționat practic în afara spațiului arctic: Groenlanda daneză și Norvegia nu au aderat la UE, Marea Britanie, care prin arhipelagurile sale nordice ar fi putut să revendice acces la Arctica, a ieșit din uniune, iar Rusia este ținută înafară, ca adversar. Totuși, în octombrie 2021, Comisia Europeană (CE) a făcut public faptul că se consideră un actor important în Arctica și va participa la elaborarea de reguli pentru această regiune. Încă din anul 2008, UE încearcă să obțină cel puțin un statut de observator în Consiliul Arctic, organizație care cuprinde 8 state membre (*figura 2*): Danemarca, Islanda, Canada, Norvegia, Rusia, SUA, Finlanda și Suedia, care formează *guvernul fantomă al Arcticii* și care încearcă să rezolve problemele arctice fără să accepte alți actori⁶.

Documentul Comisiei Europene stipulează că UE este prezentă în Arctica, atât ca putere geopolitică care are interese strategice pe termen scurt în partea europeană a Arcticii, cât și în ansamblul regiunii, angajamentul în

⁵ By Editorial Staff, December 29, 2021, 19.4 degrees Celsius high in Alaska in December US News, International News, disponibil la <https://x99news.com/2021/12/29/19-4-degrees-celsius-high-in-alaska-in-december-us-news/>, accesat la 30. 12. 2021.

⁶ Alexandre Lemoine, "L'UE proclame son droit de dicter de nouvelles conditions a l'Arctique", *Observateur continental*, oct. 2021, disponibil la <https://www.google.-com/search?q...Alexandre+Lemoine+proclame+son+droit+de+dicter>, accesat la 12.11. 2021.

afacerile arctice fiind o necesitate geopolitică. CE promovează ideea unei interdicții totale a exploatării resurselor minerale și refuzul de a cumpăra hidrocarburi extrase din această regiune, deoarece se consideră în drept, nu numai de a observa procesele, ci și de a dicta condițiile sale în această regiune. Intenția UE este de a interzice producția de petrol, gaze și cărbune în Arctica și în zona contiguă, aceasta având 30% din rezervele mondiale de gaze și 13% din rezervele de petrol⁷, ca parte a luptei pentru mediul înconjurător și împotriva schimbărilor climatice⁸. Scopul declarat este că această zonă să fie “sigură, stabilă, durabilă, liniștită și prosperă” (dar ne întrebăm noi, din ce va mai rezulta aceasta prosperitate?!). Și în România au fost închise majoritatea minelor de cărbune și de uraniu și se propune interzicerea încălzirii cu lemne, în favoarea energiei electrice, care se tot scumpește, pentru prosperitatea cui?!

Strategia europeană subliniază și amenințările cheie pentru această regiune, în primul rând o *creștere puternică a activităților militare*, afirmarea crescută a prezenței ruse în apele și spațiul aerian arctic, care interesează nu numai UE ci și NATO, iar interesul crescând al Chinei pentru Arctica este îngrijorător.

Ca urmare, după Al Doilea Război Mondial, în zona arctică există baze militare (5 ale SUA, 3 ale Canadei, 18 ale Rusiei), numeroase nave de suprafață și submarine, aeronave, radare și sateliți militari pentru supraveghere, forțe de intervenție rapidă și au loc exerciții militare specifice, deci activitățile militare se intensifică⁹.

Un exemplu de implicare militară în zona arctică am văzut în Primul Război din Golful Persic, în 1991. Imediat după venirea în Arabia Saudită a Spitalului Românesc de Campanie nr.100 (în cadrul Other Nations Medical Assistance, ONMA) a aterizat și Spitalul Chirurgical de Campanie

⁷ Conn Hallinan, “The big chill: Tensions in the Arctic”, *Foreign Policy in Focus*, nov.13, 2014, disponibil la [https://fpif.org/big-chill-tensions-arctic/...](https://fpif.org/big-chill-tensions-arctic/), accesat la 13. 11. 2021.

⁸ Alexandra Witze, “The Arctic is burning like never before - and that’s bad news for climate change”, *Nature News*, 10 sept. 2020, disponibil la <https://www.nature.com/articles/d41586-020-02568-y...>, accesat la 14.11. 2021.

⁹ Shea Neil, “A thawing Arctic is heating up a new Cold War”, *Național Geographic*, sept. 2019, disponibil la <https://www.nationalgeographic.com/adventure/article/how-climate-change-is-setting...>, accesat la 15.11. 2021.

Canadian, care se aflase în aplicație dincolo de Cercul Polar și venise direct, cu toate că personalul a avut probleme de aclimatare.

Topirea gheturilor reduce suprafața calotei polare, permițând navigația de vară și parțial și iarna^{10,11}, pe Ruta Maritimă de Nord (circumpolară). Aceasta are două ramuri principale (figura 2).

Figura 2. Rutele maritime arctice și țările riverane¹².

Pasajul maritim de nord-est, de la Marea Nordului până la Strâmtoarea Bering și invers, care leagă Europa de Asia și America, precum și Pasajul maritim de nord-vest, de la Marea Nordului la Strâmtoarea Bering și invers, care leagă Europa de America și Asia, pe drumul cel mai scurt.

¹⁰ Tosin Thompson, "Arctic sea ice hits 2021 minimum", *Nature News*, 29 sept. 2021, disponibil la [https://sciencenewest.com/nature/arctic-sea-ice-hits-2021-minimum/...](https://sciencenewest.com/nature/arctic-sea-ice-hits-2021-minimum/), accesat la 16.11. 2021.

¹¹ Richard Monastersky, "Incredibly thin Arctic sea ice shocks researchers", *Nature News*, 14 dec. 2016, <https://www.google.com/search?q=Monastersky+R.+Incredibly+thin+-Arctic+sea...>, accesat la 18.11. 2021.

¹² Ruta arctică poate duce mărfurile mai rapid spre America de Nord și Europa de Vest. Ilustrație: Peter Hermes Furian/ Dreamstime.com, disponibil la <https://pressone.ro/care-sunt-vulnerabilitatile-comertului...>, accesat la 20.11. 2021.

Aceste rute maritime fac transportul naval mai rentabil, ca timp și cost, față de rutele clasice prin Canalul Suez și Canalul Panama, și favorizează inclusiv traficul pe noul Drum al Mătășii (ruta arctică) dinspre China spre Europa și America. Mai mult, sunt evitate aceste puncte obligate de trecere, care pot fi blocate cu sau fără intenție, așa cum s-a mai întâmplat.

Rusia a început să își mobilizeze puterea militară în Arctica¹³, și-a intensificat activitățile militare și civile pe ruta arctică și insistă că are *drepturi particulare*, deoarece, aceasta trece majoritar prin a lor Zonă Economică Exclusivă. De altfel, rușii și-au modernizat, în ultimii ani, baza militară din insula Alexandra și, pe lângă sistemele de rachete și radare, au construit și o pistă pe care poate opera orice tip de aeronavă¹⁴. Recent, pe fondul tensiunilor de la frontiera cu Ucraina, Rusia, fiind știut că și-au arogându-și dreptul de proprietate asupra zonei Arcticii, a anunțat pentru luna ianuarie și februarie, manevre militare de amploare¹⁵¹⁶.

SUA, UE și NATO privesc cu îngrijorare mișcările militare ale Rusiei și consideră revendicările maritime ale acesteia, ca fiind *ilegitime* și își întăresc, la rândul lor, prezența militară în zonă. De altfel, apar și contestații punctuale la Convenția ONU privind Dreptul Mării și este posibil să apară unele modificări în viitor¹⁷.

¹³ Sabina Șancu, „Mișcările Rusiei în Arctica: armata, petrolul și transportul în Nordul dezghețat”, 7 aprilie 2021, disponibil la <https://romania.europalibera.org/a/miscările-strategice-ale-rusiei...>, accesat la 29.11. 2021.

¹⁴ Florin Jipa, „Rusia și-a arătat mușchii la Polul Nord. A dus jurnaliști să le arate sistemele de rachete și radare din cea mai nordică bază militară”, *Monitorul Apărării și Securității*, 9 mai 2021, disponibil la <https://monitorulapararii.ro/rusia-si-a-aratat-muschii-la-polul-nord...>, accesat la 30.11. 2021.

¹⁵ Russia to flex muscles with navy drills involving all its fleets, disponibil la <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/21/russia-to-flex-muscles-with-navy-drills-involving-all-its-fleets>, accesat la 21.01. 2022; Rusia face manevre militare de amploare din toate direcțiile..., Redacția Observator, disponibil la <https://observatornews.ro/extern/rusia-face-manevre-navale-de-amploare-din-toate-directiile>, accesat la 22.01. 2022.

¹⁶ Russia to hold huge naval drill with 140 warships, 60 aircraft as tensions heighten, disponibil la <https://english.alarabiya.net/News/world/2022/01/20/Russia-to-hold-huge-naval-drill-with-140-warships-60-aircraft>, accesat la 23.01. 2022.

¹⁷ Dumitru Mazilu, „De la Mare clausum la Mare libelum”, *Lumea nr 9*, 2021, pp. 43 - 45; Dumitru Mazilu, „Insula Șerpilor, teritoriu românesc în virtutea titlurilor seculare”, *Lumea nr. 11*, 2021, pp. 86 - 88.

Din 2013, NATO organizează exerciții anuale *Arctic Challenge*, iar SUA a lansat construcția a trei mari spărgătoare de gheață cu propulsie atomică, pentru a contrabalansa avansul rușilor. Au fost intensificate și activitățile militarilor americani în Groenlanda și la baza arctică din Thule¹⁸

În anul 2019, Pentagonul a anunțat că a făcut schimbări în tactica de desfășurare a forțelor în Arctica. Comandantul forțelor USA și NATO din Europa, generalul Curtiss Scaparrotti, a declarat că SUA au interese economice legate de Ruta Maritimă de Nord, iar aceste schimbări au fost răspunsul la întărirea potențialului de apărare al Rusiei în regiune, care a instalat radare și sisteme defensive și a construit aerodromuri suplimentare. Comandantul Marinei Americane din Europa și Africa, amiralul James Foggo, a declarat că SUA nu va permite Rusiei și Chinei să domine în Arctica, deoarece aceasta *nu este lacul nimănui*¹⁹. Comandantul Corpului de Pușcași marini (Marines US), generalul Robert Neller, a declarat în fața Senatului american că după anii în care s-au concentrat pe Orientul Mijlociu și Pacific, *“pușcașii au revenit la operațiuni la temperaturi joase”*²⁰.

Navigația arctică

Exploatarea resurselor naturale și transportul maritim în zonele polare reprezintă o adevărată cucerire tehnico - științifică și se bazează pe geopolitica spărgătoarelor de gheață. Numărul și calitatea acestora arată interesul real al statelor pentru aceste zone neospitaliere, dar extrem de bogate în resurse minerale, energetice și biologice, foarte importante pentru transporturi și comerț internațional, precum și din punct de vedere strategic. Spărgătoarele de gheață, grele, mijlocii și ușoare, sunt clasificate internațional (IACS), separat de navele comerciale capabile să navigheze printre ghețuri. În prezent, flotele arctice de spărgătoare de gheață se

¹⁸ Cum vrea să profite Groenlanda după ce Donald Trump a spus că ar dori să o cumpere, *Home știri externe*, disponibil la <https://www.digi24.ro/stiri/externe/cum-vrea-sa-profite-groenlanda...>, accesat la 25.11. 2021.

¹⁹ Alexandre Lemoine, "L'UE proclame son droit de dicter de nouvelles conditions a l'Arctique", *Observateur continental*, oct. 2021, disponibil la <https://www.google.-com/search?q...Alexandre+Lemoine+proclame+son+droit+de+dicter>, accesat la 12.11. 2021.

²⁰ Susan Goldberg, "Starea Arcticii, Bătălia pentru Polul Nord", *Național Geographic*, număr special, sept 2019, p. 46.

prezintă astfel (*figura 3.*): Rusia are 57 din care 7 grele, toate cu propulsie atomică (care înlocuiesc primul spărgător atomic de gheață din lume, Lenin), 34 mijlocii din care unul cu propulsie atomică și 16 ușoare; SUA au 8 din care 3 grele cu propulsie atomică, 3 mijlocii și 2 ușoare; Canada are 11 din care 2 mijlocii și 9 ușoare; Finlanda are 11 din care 7 mijlocii și 4 ușoare; Suedia are 4 mijlocii; Danemarca are 7 ușoare; Norvegia are 1 mijlociu și 1 ușor; Estonia are 2 ușoare; Letonia are 1 ușor; Germania are 1 ușor; China are 4: 1 mijlociu și 3 ușoare; Japonia are 1 mijlociu; Coreea de Sud are 1 ușor. În total 110 spărgătoare de gheață, de diferite mărimi.

Pentru comparație, în Antarctica sunt mult mai puține spărgătoare de gheață: Marea Britanie are 1 mijlociu și 1 ușor; Franța are 1 mijlociu și 1 ușor; Australia are 1 mijlociu și 1 ușor; Italia are 1 ușor; Africa de Sud are 1 ușor; Chile are 2 ușoare; Argentina are 1 ușor.

În total 11, deci 10% din flotele arctice²¹.

În lume există 20 de țări care dispun în total de 121 de spărgătoare de gheață, din care 60 aparțin SUA și aliaților săi și 61 aparțin Rusiei și aliatului său R.P.Chineză. Marea majoritate a spărgătoarelor de gheață este deținută de statele Consiliului Arctic, ceea ce arată un interes major pentru explorarea, exploatarea, transportul și apărarea zonelor polare, în special, a celei Arctice. Se observă că, deși o bună parte din navele comerciale sunt înregistrate sub pavilion de complezență (pentru a beneficia de facilități fiscale), spărgătoarele de gheață aparțin doar statelor respective, ca și navele militare. Iar cele mai puternice spărgătoare de gheață au propulsie atomică, ca și unele nave militare.

Industria extractivă din nordul Americii, Europei și Asiei funcționează din plin, iar Ruta maritimă arctică funcționează efectiv pentru livrări masive de mărfuri și gaze pentru China și alte destinații. Rezultă că inițiativa ecologică a CE privind Arctica va fi probabil respinsă, inclusiv de țările membre ale UE care au interese în zonă. Deci, ar fi posibil ca dacă CE nu își schimbă atitudinea, și alte țări occidentale nemulțumite ar putea să urmeze exemplul Marii Britanii, cu urmări nedorite pentru Uniunea Europeană.

²¹ Sandrine Baccaro & Philippe Descamps, "Geopolitique du brise-glace", *Le Monde Diplomatique*, april 2020, pp 14 -15.

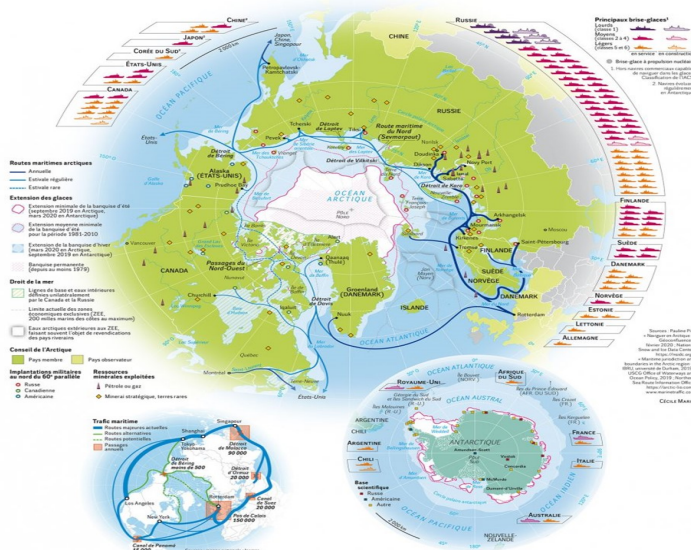

Figura 3. Rutele maritime arctice și spărgătoarele de gheață ale țărilor interesate²².

Concluzii

Confruntarea, inclusiv militară, este o constantă a societății umane și implică a politicii internaționale. Războaiele actuale se duc, în principal, împotriva unor țări din lumea a treia, situate majoritar în zone calde și care sunt bogate în resurse naturale.

Se observă o schimbare progresivă de paradigmă în strategia mondială, de confruntare în zonele reci, bogate în resurse naturale, în special, în Arctica, regiune limitrofă Uniunii Europene, Rusiei și SUA, dar în care și China are interese, în special, pentru o nouă ramură a Drumului Mătăsii.

Este posibil, ca în viitor, să asistăm, sau chiar să participăm, direct sau indirect, la războiul arctic, deci ar fi bine să ne pregătim, măcar la nivel conceptual, pentru această nouă paradigmă a strategiei mondiale.

²² Ibidem.

BIBLIOGRAFIE

- BACCARO S. & DESCAMPS Ph., "Geopolitique du brise-glace", *Le Monde Diplomatique*, april 2020.
- BOTNARU V., „100 de ani după Marele Război: încotro se îndreaptă lumea?”, *Radio Europa Liberă Moldova*, Punct și de la capăt, 11 noiembrie, 2018, disponibil la <https://moldova.europalibera.org/a/de-ani-dup...>, accesat la 28.10. 2021.
- JIPA F., „Rusia și-a arătat mușchii la Polul Nord. A dus jurnaliști să le arate sistemele de rachete și radare din cea mai nordică bază militară”, *Monitorul Apărării și Securității*, 9 mai 2021, disponibil la <https://monitorulapararii.ro/rusia-si-a-aratat-muschii-la-polul-nord...>, accesat la 30.11. 2021.
- GOLDBERG S., "Starea Arcticii, Bătălia pentru Polul Nord", *Național Geographic*, număr special, sept 2019.
- HALLINAN C., "The big chill: Tensions in the Arctic", *Foreign Policy in Focus*, nov.13, 2014, disponibil la <https://fpif.org/big-chill-tensions-arctic/...>, accesat la 13. 11. 2021.
- LEMOINE Al., "L'UE proclame son droit de dicter de nouvelles conditions a l'Arctique", *Observateur continental*, oct. 2021, disponibil la <https://www.google.com/search?q...Alexandre+-Lemoine+proclame+son+droit+de+dicter>, accesat la 12.11. 2021.
- MANEA O., „Dece Războiul Rece se mută la Polul Nord”, Curs de guvernare, *Newsletter*, 5 decembrie 219, disponibil la <https://cursdeguvernare.ro/de-ce-razboiul-rece-se-muta-la-polul-nord...>, accesat la 05.11. 2021.
- MARR S. C., Conflict, Competition, or Cooperation in the Arctic?, PDF, United States Army War College, disponibil la <https://publications.armywarcollege.edu/pubs...>, accesat la 09.11. 2021.
- MAZILU D., „De la Mare clausum la Mare libelum”, *Lumea nr 9*, 2021 , pp. 43 - 45; D Mazilu, „Insula Șerpilor, teritoriu românesc în virtutea titlurilor seculare”, *Lumea nr. 11*, 2021.

- MONASTERSKY R., "Incredibly thin Arctic sea ice shocks researchers", *Nature News*, 14 dec. 2016, <https://www.google.com/search?q=Monastersky+R.+Incredibly+thin+Arctic+sea...>, accesat la 18.11. 2021.
- NEIL S., "A thawing Arctic is heating up a new Cold War", *Național Geographic*, sept. 2019, disponibil la <https://www.nationalgeographic.com/adventure/article/how-climate-change-is-setting...>, accesat la 15.11. 2021.
- ȘANCU S., „Mișcările Rusiei în Arctica: armata, petrolul și transportul în Nordul dezghețat”, 7 aprilie 2021, disponibil la <https://romania-europalibera.org/a/miscările-strategice-ale-rusiei...>, accesat la 29.11. 2021.
- THOMPSON T., "Arctic sea ice hits 2021 minimum", *Nature News*, 29 sept. 2021, disponibil la <https://sciencenewest.com/nature/arctic-sea-ice-hits-2021-minimum/...>, accesat la 16.11. 2021.
- WITZE AL., "The Arctic is burning like never before - and that's bad news for climate change", *Nature News*, 10 sept. 2020, disponibil la <https://www.nature.com/articles/d41586-020-02568-y...>, accesat la 14.11. 2021.

Surse Web

- By Editorial Staff, December 29, 2021, 19.4 degrees Celsius high in Alaska in December US News, International News, disponibil la <https://x99news.com/2021/12/29/19-4-degrees-celsius-high-in-alaska-in-december-us-news/>, accesat la 30. 12. 2021.
- Cum vrea să profite Groenlanda după ce Donald Trump a spus că ar dori să o cumpere, *Home știri externe*, disponibil la <https://www.digi24.ro/stiri-externe/cum-vrea-sa-profite-groenlanda...>, accesat la 25.11. 2021.
- Russia to flex muscles with navy drills involving all its fleets, disponibil la <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/21/russia-to-flex-muscles-with-navy-drills-involving-all-its-fleets>, accesat la 21.01. 2022.
- Rusia face manevre militare de amploare din toate direcțiile..., Redacția Observator, disponibil la <https://observatornews.ro/extern/rusia-face-manevre-navale-de-amploare-din-toate-directiile>, accesat la 22.01. 2022.
- Rusia face manevre militare de amploare din toate direcțiile..., Redacția

Observator, disponibil la <https://observatornews.ro/extern/rusia-face-manevre-navale-de-amploare-din-toate-directiile>, accesat la 22.01.2022.

Russia to hold huge naval drill with 140 warships, 60 aircraft as tensions heighten, disponibil la <https://english.alarabiya.net/News/world/-2022/01/20/Russia-to-hold-huge-naval-drill-with-140-warships-60-aircraft>, accesat la 23.01.2022.

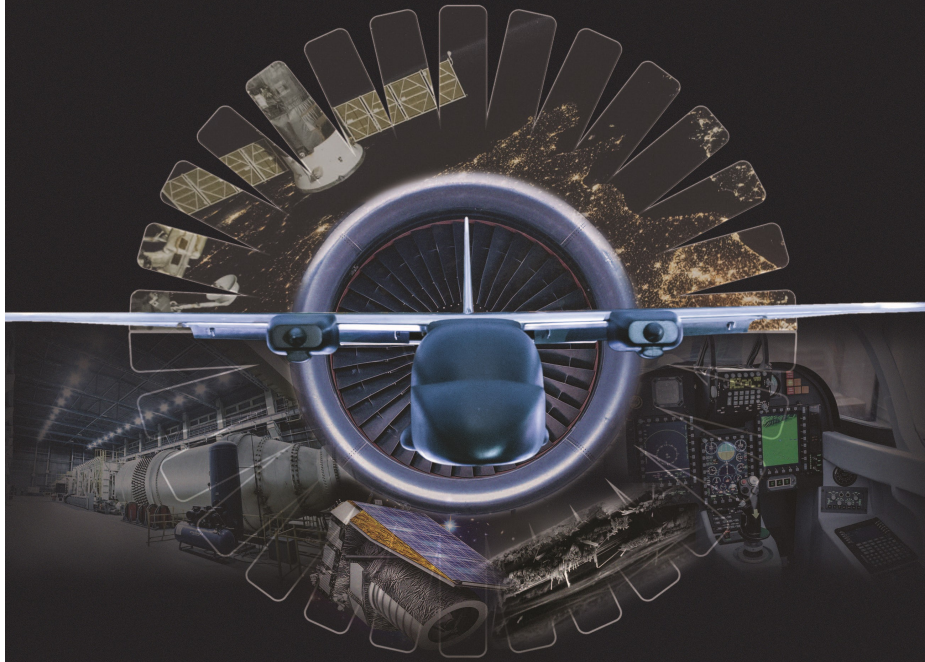
Ruta arctică poate duce mărfurile mai rapid spre America de Nord și Europa de Vest. Ilustrație: Peter Hermes Furian/Dreamstime.com, disponibil la <https://pressone.ro/care-sunt-vulnerabilitatile-comertului...>, accesat la 20.11.2021.

Totul despre Continentul Antarctica, disponibil la <http://www.infoantarctica.com/antarctica.html>, accesat la 07.11.2021.

INCAS
Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare Aeroespacială "Elie Carafoli"

**PESTE 70 DE ANI DE TRADIȚIE
ÎN CERCETARE AEROSPAȚIALĂ**

www.incas.ro
incas@incas.ro
B-dul Iuliu Maniu, Nr. 220, 061126, Sector 6
București, ROMANIA

ÎN ATENȚIA COLABORATORILOR !

Pentru cei ce doresc să publice articole în Revista de Științe Militare, publicație indexată în baza de date internațională CEEOL și pentru o mai bună procesare a articolelor, supunem atenției dumneavoastră, următoarele cerințe obligatorii.

1. Criteriile de selecție a articolelor sunt următoarele:

Circumscrierea în aria tematică a revistei în următoarele domenii: actualitatea politico-militară; tendințe și perspective în domeniile securitate, apărare, geopolitică și geostrategie, societatea informațională; problematica păcii și a războiului; strategie militară; securitate cibernetică.

Originalitatea – argumentare proprie; caracter de noutate; să nu fi fost publicat anterior;

Caracter științific al lucrării – stil neutru, obiectiv, argumentarea afirmațiilor și precizarea tuturor resurselor bibliografice utilizate;

Bibliografie relevantă, care să cuprindă lucrări de prestigiu și surse recente, redactată conform cerințelor bazei de date internaționale în care este publicată revista;

2. Dimensiunea articolului și norme de editare.

Dimensiunea articolului poate varia între minim 6 și maxim 12 pagini (inclusiv notele de subsol, bibliografia, figurile și anexele).

Setări pagină: margini 2 cm, format A 4.

Textul, articolului se va scrie cu font Times New Roman, dimensiune corp 12, spațiere la 1 rând, cu diacritice. Nu sunt acceptate fonturile care au măpări neobișnuite (în care caracterele diacritice – ș, ț, ă, î, â și Ș, Ț, Ă, Î, Â – înlocuiesc alte caractere - [,], @, ~, \ ș.a.m.d.). Articolul trebuie cules, pur și simplu, fără nicio altă formatare în afara sublinierilor, acolo unde este cazul folosind bold și italic.

Ecuatiile. Indiferent de locul pe care îl ocupă în cadrul articolului, ecuațiile se introduc numai în Microsoft Equation Editor. La limită, se acceptă ecuații scrise de mână, numerotate și trimise separat de restul articolului).

Figurile. Sunt acceptate formatele vectoriale standard. În cazul figurilor produse cu o altă aplicație decât Microsoft Word (de exemplu, Corel Draw sau AutoCAD), fișierele respectivelor aplicații vor fi trimise împreună cu restul articolului. Figurile trimise în format electronic vor fi desenate la dimensiunile la care pot fi tipărite, iar dimensiunea textului trebuie să fie între 8 și 12 puncte tipografice. Sunt acceptate și figuri desenate de mână, pe foi separate de restul articolului, cu condiția ca desenele să fie clare și să poată fi ușor identificat locul din cadrul articolului în care trebuie să se regăsească.

Denumirea fișierului trebuie să conțină numele autorului și titlul articolului fără diacritice. Salvarea se va face ca document Word.

3. Structura articolului

Titlul articolului în limba română și în limba engleză (centrat, scris cu majuscule, bold, font 14).

Sub titlul articolului o prezentare de autor succintă, care să cuprindă următoarele elemente (după caz): grad militar, titlu didactic/cercetare, titlu științific, prenume, nume, iar la subsolul paginii funcția deținută la principală afiliere instituțională, în cazul doctoranzilor – domeniul cercetării, universitatea, e-mail.

Un rezumat relevant, de circa 150 de cuvinte (caractere italice), 5-6 cuvinte-cheie (caractere italice), în limba română (rezumat) și engleză (abstract).

Introducere/Considerații preliminare.

Două-patru capitole, eventual sub-capitole. Opțional, dacă se consideră util pentru argumentare, pot fi incluse în articol tabele/grafice/imagini, cu trimitere din text către acestea. Ele vor fi expediate redacției odată cu articolul, în format jpeg/png/tiff. În cazul tabelelor, deasupra se scrie, „Tabelul nr. X: titlu”, iar în cazul imaginilor, hărți, etc., dedesubt se scrie Figura nr. X: titlu”. În ambele cazuri, se menționează sursa (dacă este cazul) în notă de subsol.

Concluzii.

4. Referințe bibliografice

Articolul va cuprinde note de subsol și bibliografie, după modelul ilustrat în cele ce urmează. Toate sursele bibliografice citate se indică în limba în care au fost consultate, cu transliterație în caractere latine dacă este cazul/opțional, traducerea titlului din limba străină; La notele de subsol, se începe cu prenumele autorului, iar la final se menționează și nr. paginii/paginilor (p./pp.).

Titlul unui articol se marchează cu ghilimele, iar numele revistelor și al cărților se marchează cu caractere înclinate (cursive) /italice.

Exemplu de carte: Milton G. Leherer, *Ardealul pământ românesc*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989, pp. 37 - 45.

Exemplu de articol: Anghel Andreescu, „Ardealul a fost și va rămâne pământ românesc”. în *Revista de Științe Militare*, nr. 2/2019, București, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, p. 96.

Sursele electronice se citează cu link-ul întreg, menționând autorul, titlul cărții/articolului (între ghilimele) și numele publicației (se indică și data la care a fost accesată).

Exemplu: Daniel Guță, „Cât de întinsă a fost Dacia antică. Regele care i-a lărgit cel mai mult granițele, dar nu a reușit să aducă pacea în ținut”, în *Adevărul*, nr.14 martie 2017, disponibil la <https://adevarul.ro/locale/hunedoara>cat-intinsa-fost-dacia-antica...>, accesat la 02 09 2019.

La bibliografie, se vor menționa toate lucrările citate în articol. Sursele se ordonează alfabetic, după numele autorului, scris cu majuscule.

Exemplu de carte: BUZATU G., *România sub imperiul haosului 1939-1945*, Editura Polirom, București, 2007.

Exemplu de articol: CALAFETEANU I., „Spolierea României la Tratatul de Pace de la Paris”, în *Historia*, nr.3/2014, București, Editura Polirom.

Sursele electronice se citează cu link-ul întreg, menționând autorul, titlul cărții/articolului (între ghilimele) și numele publicației (se indică și data la care a fost accesată). Exemplu:

DAVID A. V., „Generalul Berthelot – un francez cu inimă de român”, în volumul *Studii de istorie a înălțării și declinului nației românești*, Editura TENPUS DACOROMÂNIA COMITERA, București, 2006, disponibil la <http://fscro.eu/generalul-berthelot-unfrancez-cu-inimă-de-roman>, accesat la 22 09 2019.

5. Evaluarea științifică a articolelor se realizează de referenții științifici ai revistei. Concluziile acestora sunt aduse la cunoștința autorilor, ele reprezentând argumentul pentru acceptarea/respingerea articolelor. În urma evaluării, există trei posibilități: *a) acceptarea articolului* spre publicare ca atare sau cu modificări minore; *b) acceptarea articolului* spre publicare cu modificări/completări de substanță; *c) respingerea articolului*.

Nota bene: Redacția își rezervă dreptul de a face sau de a solicita autorilor modificări ce se impun pe text. Articolul se predă redacției în termenul agreat și va corespunde formei finale a materialului în limba română sau în engleză. Traducerea în limba engleză (British English sau American English, respectând principiul consecvenței) trebuie să fie completă și corectă, corespunzătoare standardelor academice, întrucât ediția în limba engleză este indexată în baze de date internaționale și difuzată comunității științifice internaționale.

Citatele din lucrări/documente oficiale (legi, tratate etc.) și din declarațiile existente în limba engleză ale unor personalități trebuie preluate ca atare din original. *Ghilimelele* se notează astfel: în limba română „...”, iar în limba engleză: “...”.

Materialele nu vor conține informații clasificate.

Responsabilitatea privind conținutul articolelor revine în totalitate autorilor, în conformitate cu Legea nr. 206 din 27 mai 2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare. Autorul are obligația să supună articolul unui proces de analiză antiplagiat înainte de a-l preda redacției.

Articolele publicate sunt supuse legii copyright. Toate drepturile sunt rezervate Academiei Oamenilor de Știință din România, indiferent dacă se are în vedere întregul material sau numai o parte a acestuia, în special drepturile privind traducerea, retipărirea, reutilizarea ilustrațiilor, citatele, difuzarea prin mass-media, reproducerea pe microfilme sau orice alt mod și stocarea în baze de date. Sunt autorizate orice reproduceri, fără perceperea taxelor aferente, dacă este precizată sursa.

Nerespectarea acestor cerințe va atrage respingerea articolului. Trimiterea articolului către redacție constituie implicit acordul autorului în privința celor arătate.

Pentru mai multe detalii despre publicație, puteți accesa site-urile noastre: www.aosr.ro; www.stiintemilitare.eu.

Vă mulțumim!
Colegiul de Redacție